

การพัฒนา รูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

The Development Management of Inclusive Education Model for School under the Office of Educational Service Area 25

ชนิดาภา โสหา¹, นารีรัตน์ รักวิจิตรกุล², ศิริกุล นามศิริ³

Shanidapha Soha¹, Nareerat Rakvijitkul², Sirikul Namsiri³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 และ 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 การวิจัยมี 2 ระยะ ประกอบด้วย

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยใช้แบบสอบถามกับผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษาที่รับผิดชอบงานวิชาการและครูผู้สอนเด็กพิเศษเรียนรวม รวมทั้งสิ้น 160 คน และสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวมที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพจากการประเมินคุณภาพภายนอก รอบ 3 ในระดับดีมาก จำนวน 5 โรงเรียน

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 แล้วนำร่างรูปแบบดำเนินการจัดสนทนากลุ่ม กับผู้บริหารการศึกษา คีษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวม ครูผู้สอนเด็กพิเศษเรียนรวม รวมทั้งสิ้น 7 คน และประเมิน ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเด็กพิเศษเรียนรวม รวมทั้งสิ้น 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง แบบบันทึก การสนทนากลุ่มและแบบประเมินรูปแบบ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษา ขอนแก่น เขต 1

¹ M.Ed. Candidate in Education Administration, Faculty of Education, Mahasarakham University

² Faculty of Education, Mahasarakham University

³ Office of Primary Educational Service Area 1

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านคุณภาพผู้เรียน ส่วนปัญหาการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีปัญหามากที่สุด คือ ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

2. รูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 3 ระบบกลไกของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 4 วิธีดำเนินงานของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 5 การประเมินรูปแบบ องค์ประกอบที่ 6 เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ ผลการประเมินความเหมาะสมและ ความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษามีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุดและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: รูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม, การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

Abstract

The purposes of this research were to 1) study the current state and problems of the inclusive education management for the schools under the office of secondary educational service area region 25, 2) develop the inclusive education management models for the schools under the office of secondary educational service area 25. The research was divided into 2 phases as followed:

Phase 1: Studying of the current state and problems. The data were collected by a set of questionnaire applied to 32 school directors, 32 deputy directors for academic sections and 96 teachers teaching children with special needs in normal classrooms; and interviewing the administrators of 5 pilot schools for inclusive education and were certified by The Office of National Education Standard and Quality Assessment in the third-round evaluation.

Phase 2: Developing of the inclusive education management models and holding a focus-group discussion of which the attendants were 2 educational administrators, 1 supervisor, 2 school directors and 2 teachers who taught in inclusive classrooms and Evaluation of suitability and possibility of the inclusive education models. The evaluators were 10 school directors and 20 teachers who taught in inclusive classrooms.

The tools for collecting data were 1) a questionnaire. 2) a semi-structured interviewing form. 3) recording and 4) evaluating forms. The data was analyzed by a computer program and the statistics used in analyzing the data were percentage, mean and standard deviation. The study found that:

1. The current state of the inclusive education for the schools under the office of secondary educational service area region 25 was generally in a moderate level. The highest mean was on the student quality standard. The problems of the inclusive education management of the schools under the office of educational service area region 25 was generally in a moderate level. The highest mean was on the standard for creating of learning society.

2. The inclusive education management models of the schools under the office of secondary educational service area region 25 consisted of 6 main elements with 8 sub-elements and 63 indicators. For the first main element – the principle of inclusive education, there are 4 sub-elements compose of 1) plan, 2) do, 3) check, 4) action and the second one which is the framework of inclusive education by standards of learning, there are 4 sub-elements compose of: 1) quality learning, 2) a teaching, 3) management inclusive education, 4) creating a society of learning. Upon the evaluation of suitability and possibility of the inclusive education models in the schools under the office of educational service area region 25, the suitability was in the highest level and the possibility was in a high level.

Keywords: Inclusive education models, inclusive education

บทนำ

ด้วยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 2 ว่าด้วยสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา มาตรา 10 วรรค 2 และวรรค 3 ระบุไว้ว่า “การจัดการศึกษาสำหรับบุคคล ซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษและให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545: 5)

ปีการศึกษา 2555 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีนโยบายสร้าง

ความเข้มแข็งให้โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ทั้ง 5,026 โรงเรียน ซึ่งเดิมจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม ให้ปรับเปลี่ยนเป็นการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม นับเป็นการเปลี่ยนแปลงโรงเรียนทั้งระบบ เพื่อแสดงเจตนารมณ์ให้ผู้เรียนทุกคนได้รับสิทธิและโอกาสในการศึกษาอย่างเสมอภาค โดยยึดหลักปรัชญาของการอยู่ร่วมกัน (Inclusion) ให้เรียนรวมกันได้โดยไม่แบ่งแยกเหมือนรูปแบบเดิม (สำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2556: 3) ทั้งนี้ จะต้องทำความเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างการเรียนร่วมแบบเดิมและการเรียนรวมแบบใหม่ก่อน กล่าวคือ การเรียนร่วมจะต้องเตรียมผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษให้มีความพร้อมก่อนที่จะเข้ารับการศึกษา แล้วจึงจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน โดยมองว่าปัญหาในการจัดการศึกษาอยู่ที่ตัวผู้เรียนไม่ได้อยู่ที่ระบบการศึกษาและการ

เรียนร่วมยังมุ่งส่งเสริมเฉพาะ ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ส่วนการเรียนร่วมนั้นเป็นการเน้นถึงการปรับเปลี่ยนโครงสร้างที่สำคัญของโรงเรียนทั้งระบบ เพื่อให้สามารถจัดการศึกษาได้สำหรับ เด็กทุกคน โดยไม่แบ่งแยก (สุภาพร ชินชัย, 2550: 66)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม โดยมีโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนแกนนำที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม จำนวน 32 โรงเรียน จากจำนวนโรงเรียนทั้งสิ้น 84 โรงเรียน ได้ดำเนินการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมตามกรอบมาตรฐานการเรียนรวม พ.ศ.2555 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งครอบคลุมทั้งด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการเรียนรวมและด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นพบว่า การจัดการศึกษาแบบเรียนรวมในช่วงการปรับเปลี่ยนจากการเรียนร่วมตามแบบเดิมที่ใช้ตามโครงสร้างซีท (SEAT) ไปสู่การเรียนรวมแบบใหม่ที่ยังมีแนวปฏิบัติที่ชัดเจน ซึ่งการจัดการเรียนร่วมตามโครงสร้างซีทนั้นนับเป็นรูปแบบที่ใช้กันมานานและยังมีปัญหาในด้านของการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนที่พิการ ซึ่งจะต้องมีการบำบัด ฟื้นฟู ด้านร่างกาย วิชาการ อารมณ์ สังคม และ การช่วยเหลือตนเอง เมื่อเด็กพิเศษมีความพร้อมดังกล่าวจึงจะสามารถเข้าศึกษาในโรงเรียนนั้นๆ ได้และการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนยังเป็นการจัดให้เรียนแบบเฉพาะกลุ่มผู้พิการแต่ละประเภท โดยใช้หลักสูตรเฉพาะกลุ่มผู้พิการ โดยแยกการจัดการเรียนการสอนออกจากนักเรียนปกติ แต่การจัดการเรียนร่วมนั้น เป็นการจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรวมกันได้โดยไม่แบ่งแยกเด็กปกติกับเด็กพิการ ใช้หลักสูตรสถานศึกษาเดียวกัน ได้เรียน

รู้ด้วยกันในห้องเรียนเดียวกันและในเรื่องเดียวกัน สถานศึกษาจะต้องมีการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานภายในสถานศึกษาทั้งระบบเพื่อรองรับเด็กทุกประเภทที่จะเข้ามาเรียน จึงทำให้ทุกโรงเรียนประสบปัญหาด้านการดำเนินงานไม่สามารถจัดการศึกษาให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรวมเพราะขาดรูปแบบการปฏิบัติงานด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมที่ชัดเจน

จากสภาพและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะครูผู้ปฏิบัติการสอนเด็กพิเศษ เรียนรวมจึงมีความสนใจที่จะศึกษาและพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณด้วยการสำรวจข้อมูลจากแบบสอบถามและดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม เนื่องจากการวิจัยแบบผสมวิธีเป็นระเบียบวิธีวิจัยที่ผสมวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเข้าด้วยกัน เป็นวิธีการที่ก่อให้เกิดความเข้าใจในผลการวิจัยที่ละเอียดและชัดเจนมากยิ่งขึ้นกว่าการใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพเพียงวิธีเดียว (วิโรจน์ สารรัตนะ, 2545: 13) ผลการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้ได้รูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมที่มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ อันจะเป็นประโยชน์ต่อ การนำไปใช้เพื่อการวางแผนและพัฒนาการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมให้เกิดความคล่องตัวและรวดเร็วยิ่งขึ้นได้คุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรวม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

2. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวม โดยใช้แบบสอบถามกับผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษาที่รับผิดชอบงานวิชาการและครูผู้สอนเด็กพิเศษเรียนรวมในชั้นเรียนปกติ รวมทั้งสิ้น 160 คน และสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวมที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพจากการประเมินคุณภาพภายนอก รอบ 3 ในระดับดีมาก จำนวน 5 แห่ง

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 แล้วนำร่างรูปแบบดำเนินการจัดสรรหากลุ่ม กับผู้บริหารการศึกษา ศึกษาพิเศษ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวม ครูผู้สอนเด็กพิเศษเรียนรวม รวมทั้งสิ้น 7 คน และประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเด็กพิเศษเรียนรวม รวมทั้งสิ้น 30 คน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษา ที่รับผิดชอบงานวิชาการและครูผู้สอนเด็กพิเศษเรียนรวมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต

25 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 32 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 320 คน

2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 16 คน รองผู้บริหารสถานศึกษาที่รับผิดชอบงานวิชาการ จำนวน 16 คน และครูผู้สอนเด็กพิเศษ เรียนรวม จำนวน 128 คน ของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ปีการศึกษา 2556 รวมทั้งสิ้น 160 คน โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง

3. ผู้ทรงคุณวุฒิที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเด็กพิเศษเรียนรวมของโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวมได้ประสบความสำเร็จ และได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพจากการประเมินคุณภาพภายนอก รอบ 3 ในระดับดีมาก จำนวน 5 โรงเรียน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง

4. ผู้ทรงคุณวุฒิที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา จำนวน 2 คน ศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวม จำนวน 2 คน ครูผู้สอนเด็กพิเศษเรียนรวม จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 7 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง

5. ผู้ให้ข้อมูลในการประเมินรูปแบบ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 10 คน และครูผู้สอนเด็กพิเศษเรียนรวม จำนวน 20 คน ของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวม รวมทั้งสิ้น 30 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง เพื่อสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน

ที่เป็น แนวปฏิบัติที่ดีด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

3. แบบบันทึกที่ใช้สำหรับการสนทนากลุ่ม เพื่อบันทึกการวิพากษ์ของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

4. แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แบบสอบถาม ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการคำนวณหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของเนื้อหาและการวิเคราะห์เนื้อหา แล้วสรุปเนื้อหาเป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษา โดยสรุปแยกประเด็นออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณภาพผู้เรียน 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการบริหารจัดการเรียนรวม และ 4) ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

3. แบบบันทึกข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม มาตรวจสอบข้อมูลความ

ถูกต้องและความสมบูรณ์ของเนื้อหา แล้วทำการวิเคราะห์เนื้อหา และสรุปเนื้อหาเพื่อให้ได้เป็นรูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษาแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณภาพผู้เรียน 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการบริหารจัดการเรียนรวม และ 4) ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

4. แบบประเมิน ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ส่วนสภาพปัญหาการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีปัญหามากที่สุด คือ ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ด้านที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ ด้านคุณภาพผู้เรียน ดังตาราง 1

ตาราง 1 สภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

ข้อ	มาตรฐานการเรียนรวม	สภาพปัจจุบัน			ปัญหา		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	ด้านคุณภาพผู้เรียน	3.41	0.62	ปานกลาง	2.67	0.85	ปานกลาง
2	ด้านการจัดการเรียนการสอน	2.66	0.49	ปานกลาง	3.23	0.78	ปานกลาง
3	ด้านการบริหารจัดการเรียนรวม	2.88	0.52	ปานกลาง	2.98	0.67	ปานกลาง
4	ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้	3.08	0.50	ปานกลาง	3.24	0.82	ปานกลาง
โดยรวม		2.95	0.41	ปานกลาง	3.03	0.64	ปานกลาง

2. รูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 3 ระบบกลไกของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 4 วิธีดำเนินงานของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 5 การประเมินรูปแบบ องค์ประกอบที่ 6 เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ ผลการประเมินความเหมาะสมและ ความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษามีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุดและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยการพัฒนาแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต

25 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณภาพผู้เรียน ตัวบ่งชี้ที่ปฏิบัติมากที่สุด คือ เด็กพิเศษได้รับสิทธิและโอกาสในการเข้ารับการศึกษาในโรงเรียนอย่างเท่าเทียมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของสดศรี สุทธการ (2550: 139) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานการจัดการเรียนรวมของโรงเรียนแก่นนำการศึกษาพิเศษ จังหวัดน่าน พบว่า มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ผู้เรียนได้รับการพัฒนาตามศักยภาพ ได้รับการยอมรับจากเพื่อนและมีความสุขในการเรียน มีการเยี่ยมบ้านและการคัดกรองคัดแยกเด็กเพื่อการดูแลช่วยเหลือ มีการติดตามประเมินผลและรายงานผลการศึกษา ส่วนปัญหาการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีปัญหามากที่สุด คือ ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ตัวบ่งชี้ที่มีปัญหามากที่สุด คือ โรงเรียนขาดการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมต่อผู้ปกครองและชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของวีระพจน์ ดันติปัญญพร (2550: 111)

ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมในจังหวัดชัยภูมิ พบว่า ในด้านการจัดการเรียนรู้และพัฒนาบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีความรู้ความเข้าใจสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องมีปัญหาในระดับปานกลาง เนื่องจากผู้บริหาร ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ได้รับการส่งเสริมให้ได้รับการอบรม ศึกษาดูงาน ประชุม สัมมนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการเรียนร่วมน้อยกว่าปีละ 1 ครั้ง ส่งผลให้ครูไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติได้สำเร็จ ไม่บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลและยังขาดการสนับสนุนการประชาสัมพันธ์ ให้ได้รับความร่วมมือในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมจากจากชุมชน องค์กรเอกชน หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของกรรณิกา บุรตัน (2550: 82-83) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพปัญหาและความต้องการการมีส่วนร่วมของบุคลากรในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1-3 พบว่า สภาพปัญหาการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมในด้านครูผู้สอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากสถานศึกษาขาดแคลนงบประมาณสนับสนุนในการให้บุคลากรเข้ารับการอบรม สัมมนาหรือศึกษาดูงาน การขอความร่วมมือกับหน่วยงานหรือชุมชนในการสนับสนุนการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมยังมีน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของบุญเกิด วิเศษรินทอง (2552: 146-147) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาการดำเนินงานการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากครูผู้สอนยังมีปัญหาเกี่ยวกับ

การพัฒนาตามศักยภาพระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติในชั้นเรียน เพราะครูต้องรับภาระงานสอนทั้งเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งอาจมีหลายประเภทของความพิการและการสอนเด็กพิเศษในห้องร่วมกับเด็กปกติจำเป็นต้องใช้เวลาจำนวนมากและจำเป็นต้องดูแลเด็กปกติอื่นๆ ด้วย ทำให้การเรียนการสอนทำได้ไม่เต็มที่ จัดการเรียนการสอนลำบาก มีเวลาไม่พอในการวางแผนการจัดกิจกรรมตามแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล

2. รูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 3 ระบบกลไกของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 4 วิธีดำเนินงานของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 5 การประเมินรูปแบบ องค์ประกอบที่ 6 เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษาขึ้น โดยอาศัยหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภารกิจจัดการเรียนรวม โดยยึดตามกรอบตามมาตรฐานการเรียนรวมของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2555: 5-6) แล้วนำมาสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเด็กพิเศษเรียนรวมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพจากการประเมินคุณภาพภายนอก รอบ 3 ในระดับดีมาก และนำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์ สรุปประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 แล้วนำมาเข้าสู่กระบวนการพัฒนารูปแบบเพื่ออภิปราย วิพากษ์ หาข้อสรุปความสอดคล้อง (Multi-Attribute Consensus

Reaching: MACR) โดยการสนทนากลุ่ม (Focus group) จากผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเด็กพิเศษเรียนรวมที่มีประสบการณ์ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นผู้เชี่ยวชาญและเข้าใจในหลักการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมเป็นอย่างดี หลังจากนั้นจึงได้ทำการประเมินรูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเด็กพิเศษ ผลการประเมิน พบว่า รูปแบบมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความเหมาะสมของรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุดและด้านความเป็นไปได้ของรูปแบบอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของสุชาติบุบผา (2555: 119) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมในประเทศไทย พบว่า รูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมในประเทศไทยมีความเหมาะสมของรูปแบบอยู่ในระดับมาก มีความเป็นไปได้ของรูปแบบอยู่ในระดับมาก มีความถูกต้องครอบคลุมตามมาตรฐานการเรียนรวมอยู่ในระดับมากและมีความเป็นประโยชน์ต่อครู ผู้บริหารและนักเรียนอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของสุรินทร์ยอดคำแบ่ง (2556: 160-161) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาสำหรับนักศึกษาพิการเรียนรวมในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาสำหรับนักศึกษาพิการเรียนรวมในระดับอุดมศึกษาสามารถนำไปใช้ได้เพราะมีวิธีการตรวจสอบรูปแบบโดยวิธีอ้างอิงผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship Model) เป็นแนวคิดในการวิจัย โดยใช้วิธีประเมินเพื่อตรวจสอบรูปแบบ 4 ด้าน คือ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเหมาะสม และด้านความถูกต้องครอบคลุมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ควรส่งเสริมการนำรูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ไปใช้ในสถานศึกษา โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวมหรือโรงเรียนอื่นๆ ที่มีเด็กพิการเรียนรวมในสถานศึกษาโดยเน้นการขับเคลื่อนการดำเนินการตามกรอบวงจรคุณภาพ PDCA และจัดการอบรม สัมมนา เพื่อให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิผลจริง

1.2 ผู้บริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวมควรพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อการเป็นผู้นำในการนำรูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษาไปใช้ สามารถชักจูงจิตใจครู ผู้ปกครอง ชุมชนและนักเรียน เพื่อให้ความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมมุ่งสู่ความสำเร็จได้ตามมาตรฐานที่กำหนดและมีคุณภาพอย่างยั่งยืน

1.3 ครูผู้สอนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรศึกษารายละเอียดของรูปแบบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นในแต่ละขั้นตอนให้ชัดเจนเพื่อจะได้ปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ครบขั้นตอนอันจะนำไปสู่การบริหารจัดการเรียนรวมที่มีคุณภาพ

1.4 ครูผู้สอนเด็กพิเศษเรียนรวม ควรปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานวิทยฐานะด้วยความมุ่งมั่นทุ่มเท การสอนอย่างเต็มเวลาและเต็มความสามารถเพื่อพัฒนาเด็กพิเศษให้มีคุณภาพบรรลุเป้าหมายตามหลักสูตร มีความรู้ความเข้าใจในการสอนและใช้เทคนิคการสอน ยอมรับ สงสารและเห็นใจ เด็กพิเศษ จัดหาสื่อสิ่งอำนวยความสะดวกให้เหมาะสมกับประเภท

เด็กพิการ จัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และดำเนินการตามแผนจนเกิดประสิทธิผล ใช้เครื่องมือการวัดและประเมินพัฒนาการความก้าวหน้าของเด็กพิเศษอย่างหลากหลาย มีการวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้พร้อมกับจัดสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ฝึกให้เด็กพิเศษมีปฏิสัมพันธ์กับครูและเพื่อนอย่างสม่ำเสมอ ครูต้องมีคุณวุฒิและความรู้ความสามารถในด้านการจัดการเรียนรวม เข้ารับการอบรม สัมมนา พัฒนาการตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการสอน อันจะส่งผลต่อคุณภาพของการจัดการเรียนรวมให้ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษากลยุทธ์ในการจัดการเรียนรวมอันจะส่งผลให้การจัดการศึกษาแบบเรียนรวมเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2.2 ควรศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลให้โรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวมมีคุณภาพอย่างยั่งยืน เพื่อให้โรงเรียนได้นำแนวคิดไปปฏิบัติให้เกิดการพัฒนาตามมาตรฐาน การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

2.3 ควรศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาระบบบริหารจัดการเรียนรวมระดับมัธยมศึกษาอื่น เพื่อเป็นการขยายขอบเขตการวิจัยและติดตามผลที่เกิดจากการนำระบบการบริหารจัดการเรียนรวมไปใช้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ.(2545). พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กรรณิกา บุรีตัน. (2550). สภาพปัญหาและความต้องการการมีส่วนร่วมของบุคลากรในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1-3. การศึกษาอิสระ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- บุญเกิด วิเศษรินทอง. (2552). ปัญหาการดำเนินงานการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2545). วิถีวิทยาการวิจัยแบบผสม: กระบวนทัศน์ใหม่สำหรับการวิจัยทางการบริหาร การศึกษา ฉบับปรับปรุง (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ.
- วีระพจน์ ดันดีปัญจพร. (2550). การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวม ในจังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ ค.ม.,มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ, ชัยภูมิ.
- สดศรี สุทธการ. (2550). การดำเนินงานการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำการศึกษาพิเศษ อำเภอเสิงสาง จังหวัดน่าน. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, อุตรดิตถ์.
- สุชาติดา บุนผา. (2555). การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม (Inclusive Education) ในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ กศ.ด., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.

- สุภาพร ชินชัย. (2550). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมของครูในการสอนเด็กออทิสติกเรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุรินทร์ ยอดคำแปง. (2556). *รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาสำหรับนักศึกษาพิการเรียนรวมในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย*. ดุษฎีนิพนธ์ ศษ.ด.,มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย, กรุงเทพฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2555). *มาตรฐานการเรียนรู้รวม*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.